

CRASH OF THE POLISH GOVERNMENTAL PLANE Tu-154M, FLIGHT 101
APRIL 10, 2010, SMOLENSK, RUSSIA

„Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa rejestracji i państwa operatora do projektu Raportu końcowego z badania wypadku samolotu Tu-154m nr. boczny 101, który wydarzył się w dniu 10 kwietnia 2010 roku., opracowanego przez Międzypaństwowy Komitet Lotniczy MAK”

**„Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej”
Najważniejszy dokument pokazujący skalę
nieprawidłowości w procesie wyjaśniania przyczyn
katastrofy ujawniony światowej opinii publicznej dzięki
Rodzinom Ofiar Tragedii Smoleńskiej.**

Konrad Matyszczak, Bruksela 28.03.2012

„Polskie Uwagi”

1. Historia dokumentu „Polskie Uwagi”
2. Treść dokumentu
3. Naciski polityczne związane z ustaleniami przyczyn katastrofy.
4. Stowarzyszenie Rodzin Katyn2010 wyręcza rząd tłumacząc dokument na język angielski.
5. Uwagi RP do projektu raportu końcowego MAK są wciąż ogromnie ważne i wciąż aktualne.

Historia „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej”

Dokument został stworzony przez specjalistów z **Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego**, jako odpowiedź polskiej strony na rosyjski projekt raportu końcowego. Ten 148 stronicowy dokument został w grudniu 2010 roku przekazany stronie rosyjskiej w wersji polskiej i rosyjskiej.

- Brak anglojęzycznej wersji dokumentu.
- Brak uwzględnienie polskiego stanowiska wnoszącego o ponowne sformułowanie przyczyn i okoliczności katastrofy
- Strona rosyjska ogłaszając w styczniu 2011 roku raport końcowy MAK zignorowała większość **kluczowych uwag** zgłoszonych przez stronę polską, które dotyczyły **nieprawdziwych i niepełnych informacji zawartych w projekcie tego raportu.**
- Odmowa upublicznienia dokumentu w języku rosyjskim.

Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej do projektu raportu końcowego komisji MAK - „Polskie Uwagi”

- **Cz. 1. Kluczowy początek „Uwag RP”**
- **Cz. 2. Zasadnicza treść „Uwag RP”**
- **Cz. 3. Bardzo ważne zakończenie „Uwag RP”**

Cz. 1. Kluczowy początek „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej”.

- Brak współpracy i łamanie standardów prowadzenia śledztwa (udokumentowane na 20 stron tabel)
- Aż w 170 z 212 zapytań i wniosków strony polskiej o informację lub dokumentację pojawia się zapis: nie otrzymano, nie przekazano, nie udzielono odpowiedzi, nie wyjaśniono, nie umożliwiono.
- Tylko 21 z 212 punktów dotyczących zapytań i wniosków strony polskiej o informację lub dokumenty zostało zrealizowanych.
- Nie udzielono odpowiedzi i nie przekazano dokumentów oraz informacji w kluczowych i bardzo ważnych sprawach związanych z wyjaśnieniem tragedii smoleńskiej.

Protokół z oględzin miejsca zdarzenia.	Nie otrzymano
Szkic miejsca zdarzenia.	Otrzymano – maj 2010 r.
Materiał filmowy sporządzony na miejscu zdarzenia bezpośrednio po katastrofie	Nie otrzymano
Materiał filmowy dokumentujący wykonywane oględziny i czynności podejmowane na miejscu zdarzenia.	Nie otrzymano
Dokumentacja fotograficzna z miejsca zdarzenia wykonana bezpośrednio po katastrofie.	Nie otrzymano
Dokumentacja fotograficzna dokumentująca wykonywane oględziny i czynności podejmowane na miejscu zdarzenia.	Nie otrzymano
Schemat miejsca zdarzenia.	Otrzymano – maj 2010 r.
Dokumentacja fotograficzna i filmowa wraku samolotu z miejsca zdarzenia dokumentująca przebieg przemieszczania szczątków.	Nie otrzymano
Dokumentacja fotograficzna i filmowa wraku samolotu dokumentująca przebieg rekonstrukcji wraku samolotu.	Nie otrzymano
Dokumentacja fotograficzna i filmowa dokumentująca umiejscowienie i stan techniczny urządzeń lotniskowych – w tym oświetlenia, BRL i DRL.	Nie otrzymano
Materiały filmowe i zdjęciowe zebrane przez agencje informacyjne na miejscu zdarzenia.	Nie otrzymano
Wykaz przeprowadzonych ekspertyz technicznych urządzeń, systemów i przyrządów pokładowych samolotu.	Nie otrzymano
Wykaz ekspertyz technicznych urządzeń, systemów i przyrządów pokładowych samolotu będących w trakcie realizacji z podaniem terminu ich zakończenia.	Nie otrzymano
Wykaz planowanych do wykonania ekspertyz technicznych urządzeń, systemów i przyrządów pokładowych samolotu z podaniem terminu ich rozpoczęcia i zakończenia.	Nie otrzymano

Cz. 2 Uwag Rzeczypospolitej Polskiej: Raport MAK niepoprawny metodologicznie.

Polscy eksperci w sposób jednoznaczny wykazują, że rosyjski raport nie był napisany w sposób poprawny metodologicznie. (Page.6)

1. Informacje faktyczne

Po zapoznaniu się z projektem Raportu końcowego przygotowanego przez MAK (zwanym dalej Raportem), strona polska stwierdza, że poszczególne rozdziały Raportu nie są napisane zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumencie **ICAO Doc. 9756 Manual of Aircraft Accident and Incident Investigation, part IV Reporting**. Zgodnie z metodyką przygotowywania raportów z badań zdarzeń lotniczych, opisaną w ww. dokumencie, rozdział **1 Informacje faktyczne** nie powinien zawierać ocen i analiz, a elementy te powinny znaleźć się w rozdziale **2 Analiza**.

Cz. 2 Uwag RP: Raport MAK zawiera nieprawdziwe informacje, hipotezy niepodparte dowodami.

2 Analiza

Sposób przeprowadzenia analizy jest niezgodny z wytycznymi zawartymi w dokumencie **ICAO Doc. 6920 (Manual of Aircraft Accident Investigation – podręcznik badania wypadków lotniczych, wydanie IV)**. Analiza powinna być oparta na ocenie **dowodów a nie hipotez**. Analiza powinna dotyczyć dowodów już zaprezentowanych w rozdziale **1. Informacje faktyczne** oraz rozwinąć okoliczności i sytuacje, które mogłyby zaistnieć. Powinno to prowadzić do formułowania możliwych hipotez, które powinny zostać przedyskutowane w kontekście zebranych dowodów. Hipotezy nie poparte dowodami powinny zostać odrzucone. Nie można traktować **hipotez** jako **pewników**, a w ich udowodnianiu powoływać się na **hipotetyczne dowody**. W przytoczonych punktach są zaprezentowane same stwierdzenia w postaci **pewników** i ani razu nie użyto określeń trybu warunkowego np. **prawdopodobnie, możliwe etc.**

W związku z powyższym strona polska wnosi o **ponowne sformułowanie przyczyn i okoliczności wypadku samolotu Tu-154M oraz zaleceń profilaktycznych, po uwzględnieniu wszystkich czynników mających wpływ na zaistnienie wypadku, w tym opisanych w niniejszym dokumencie.**

148 z 148

Cz. 3. Bardzo ważne zakończenie dokumentu

Strona polska nie akceptuje sformowanych przez rosyjską komisję MAK przyczyn gdyż:

- Strona polska stwierdziła, że ważne „*obszary badania wypadku zostały przez stronę rosyjską całkowicie pominięte lub ich analiza została zrobiona pobieżnie*”
- W raporcie komisji MAK jest zawartych szereg stwierdzeń, których strona polska nie może zaakceptować ze względu na ich nieprawdziwość lub brak poparcia dowodami.
- Strona rosyjska „*praktycznie w całości pominęła poważne niedociągnięcia w zakresie przygotowania lotniska Smoleńsk „Północny”, które w znaczny sposób wpłynęły na obniżenie poziomu bezpieczeństwa wykonywanych na to lotnisko lotów*”.

Cz. 3 Bardzo ważne zakończenie dokumentu

- Strona polska również wskazała, że wiele z dokumentów przedstawionych przez stronę polską było analizowanych pobieżnie i niedokładnie „...a wyjaśnienia strony polskiej nie zostały wzięte pod uwagę. W wyniku tego szereg stwierdzeń zawartych w raporcie jest niezgodnych z rzeczywistością. Powyższe niedociągnięcia rzutują na wiarygodność przekazu zawartego w Raporcie”.
- Zdaniem strony polskiej niektóre stwierdzenia zawarte w rozdziale 3.2 **Przyczyny**, nie znajdują potwierdzenia w faktach, nie są wystarczająco uzasadnione „w analizie” lub analiza ta jest przeprowadzona nieprawidłowo.
- W związku z powyższym „strona polska stwierdza, że zaproponowane przyczyny i okoliczności wypadku samolotu Tu-154m nie obejmują wszystkich czynników mających wpływ na jego zaistnienie”

Naciski polityczne związane z ustaleniami przyczyn katastrofy.

- **Grudzień 2010**

„Sugestie” Prezydenta Rosji D. Miedwiediewa związane z ustaleniami rosyjskiej komisji MAK i polskimi uwagami.

W grudniu 2011 roku przed publikacją rosyjskiego raportu, ale po wysłaniu Rosji dokumentu „Uwagi RP do projektu raportu MAK” i przed zakończeniem prac polskiej komisji, wizytujący Polskę, Prezydent FR, D. Miedwiediew stwierdził:

„Nie wyobrażam sobie, by polskie i rosyjskie ustalenia w śledztwie po katastrofie smoleńskiej się różniły”. – Prezydent Federacji Rosyjskiej – D. Miedwiediew

Naciski polityczne związane z ustaleniami przyczyn katastrofy.

- **14 Styczeń 2011**

W podobnym stylu w styczniu 2011 roku już po publikacji rosyjskiego raportu wypowiedział się minister Spraw Zagranicznych FR, S. Ławrow. Nawiązując do raportu MAK Siergiej Ławrow powiedział:

„Nie będę komentował konkretnych wypowiedzi, ale podkreślam, że spekulowanie w tej sprawie uważam za nieetyczne a nawet bluźniercze. (...) Mam nadzieję, że kurs ustalony podczas wizyty prezydenta Miedwiediewa w Warszawie będzie kontynuowany.”(…)

- **16 Styczeń 2011**

Rosyjska Agencja INTER-TASS cytuje wypowiedzi osób związanych z rządem Rosji.

(...)piątkowa rozmowa telefoniczna prezydentów Rosji i Polski, Dmitrija Miedwiediewa i Bronisława Komorowskiego, stawia kropkę w dyskusji na temat raportu Międzypaństwowego Komitetu Lotniczego (MAK) dotyczącego katastrofy polskiego Tu-154M pod Smoleńskiem(...), (...) „Z raportem (MAK) trudno polemizować. Kropka została postawiona wczoraj.(…), MAK przekazał Polsce „absolutnie wszystkie dokumenty i materiały” w sprawie katastrofy Tupolewa (...)”

Naciski polityczne przyniosły skutek

- **29 styczeń 2011**

„Zdaniem ministra spraw wewnętrznych Jerzego Millera, dokument jego komisji "będzie dla Polski bardzo gorzki".-

„Gazeta Wyborcza”

Stowarzyszenie Rodzin Katyn2010 wyręcza rząd tłumacząc dokument na język angielski

- **Styczeń - Kwiecień 2011** – Rząd odmawia tłumaczenia dokumentu na język angielski.

Rząd Donalda Tuska oświadcza, że nie będzie tłumaczenia na język angielski polskich uwag do raportu MAK

- **Stowarzyszenie Rodzin ofiar tragedii smoleńskiej – Katyn2010** rozpoczyna działania umożliwiające przetłumaczenie na język angielski tego tak ważnego dokumentu.

- **7 lipca 2011** – Konferencja w Sejmie RP

Stowarzyszenie Rodzin Katyn2010 ogłasza w Sejmie RP fakt przetłumaczenia dokumentu na język angielski przez międzynarodową renomowaną firmę TransPerfect z siedzibą w Nowym Jorku.

- **7 lipca 2011 roku - Kuriozalna reakcja rządu Donalda Tuska**

Szef polskiego MSZ Radosław Sikorski ogłosił niespodziewanie, że rząd planuje przetłumaczyć raport J. Millera na... wszystkie języki świata. Przełożono publikację raportu końcowego polskiej komisji J. Millera.

- **Wyręczenie polskiego rządu –**

Stowarzyszenie Rodzin tragedii smoleńskiej upowszechnia polskie stanowisko wobec rosyjskiego raportu MAK

Publikacja Raportu Millera

- **29 lipca 2011 roku** – publikacja raportu polskiej komisji pod przewodnictwem szefa MSWiA, Jerzego Millera w języku polskim i angielskim. Tłumaczenie angielskie nie obejmuje wszystkich istotnych dokumentów.
- **Powszechne rozczarowanie** raportem szefa MSWiA, Jerzego Millera.

Sierpień 2011 - Wyjaśnienie rozczarującego raportu komisji J. Millera.

List polskiego dziennikarza do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji rządu Donalda Tuska napisany po publikacji raportu końcowego polskiej komisji w sierpniu 2011 roku.

(...) Szanowny Panie Przewodniczący

W nawiązaniu do opublikowanego przez Komisję Badania Wypadków Lotniczych „Raportu Końcowego z badania zdarzenia lotniczego nr 192/2010/11 samolotu TU-154M nr 101 zaistniałego dnia 10 kwietnia 2010 roku”, (...), w trybie Ustawy Prawo prasowe uprzejmie proszę o odpowiedź na następujące pytania.

1. Jakie dowody i informacje z listy braków zamieszczonych w polskich uwagach do raportu MAK zostały przez stronę rosyjską udostępnione polskim organom badającym przyczyny Katastrofy Smoleńskiej? (Chodzi o brak wykonania 169 punktów z 222 możliwych).

Odpowiedź Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji:

Lista braków realizacji wniosków strony polskiej zawarta w uwagach do Raportu końcowego Międzypaństwowego Komitetu Lotniczego (MAK) jest aktualna.

Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej do projektu końcowego raportu MAK są wciąż ogromnie ważne i wciąż aktualne

- **Raport komisji Millera pominął istotne elementy śledztwa, które komisja z powodu braku przekazanych dokumentów i informacji lub braku dostępu do dowodów nie była w stanie badać i weryfikować.**
- **W świetle „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej” raport MAK jest niewiarygodny a raport polskiej komisji Millera zaprzecza swoim ustaleniom końcowym z „Polskich Uwag”, mówiącym, że nie można wyciągnąć konkluzji o przyczynach bez dostępu i uwzględnienia pełnego materiału dowodowego.**

Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej do projektu raportu końcowego MAK w wersji polskiej dostępne są min. na: http://www.naszdziennik.pl/zasoby/raport-mak/comment_polsk2_opt.pdf

Pełna treść przemówienia w czasie prezentacji.

Witam Państwa bardzo serdecznie w czasie prezentacji pt. „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej” – najważniejszy dokument pokazujący skalę nieprawidłowości w procesie wyjaśniania przyczyn katastrofy”. Pełna oficjalna nazwa tego dokumentu znajduje się na czerwonym tle pierwszego slajdu i brzmi „*Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa rejestracji i państwa operatora do projektu Raport końcowego z badania wypadku samolotu Tu-154m nr. boczny 101, który wydarzył się w dniu 10 kwietnia 2010 roku, opracowanego przez Międzypaństwowy Komitet Lotniczy MAK*”. W celach uproszczenia przekazu w czasie prezentacji zamiast pełnej nazwy dokumentu będę stosował nazwę „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej” Dokument „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej”, choć stworzony przez oficjalną państwową komisję ds. badania tragedii smoleńskiej został ujawniony światowej opinii publicznej dopiero dzięki Rodzinom Ofiar Tragedii Smoleńskiej gdyż obecny polski rząd nie był zainteresowany przetłumaczeniem tego tak ważnego dokumentu na język angielski. Prezentacja, którą Państwu przedstawię będzie składała się z pięciu części, poprzez które chciałbym Państwu przybliżyć wagę oraz znaczenie dokumentu pt. „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej do projektu raportu końcowego MAK”.

Jeśli chodzi o historię dokumentu “Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej” to został on stworzony przez polskich specjalistów z Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych, jako odpowiedź polskiej strony na rosyjski projekt raportu końcowego. Został on przekazany stronie rosyjskiej w polskiej i rosyjskiej wersji językowej. Rząd premiera Donalda Tuska nie zlecił przygotowania anglojęzycznej wersji dokumentu. Strona rosyjska ogłaszając raport końcowy nie uwzględniła stanowiska polskiej strony wnoszącego o ponowne sformułowanie przyczyn i okoliczności katastrofy. Strona rosyjska ogłaszając w styczniu 2011 roku raport końcowy MAK zignorowała również większość **kluczowych uwag** zgłoszonych przez stronę polską, które dotyczyły **nieprawdziwych i niepełnych informacji zawartych w projekcie tego raportu.**

Strona rosyjska umieściła na swojej stronie internetowej tylko polskojęzyczną wersję dokumentu Uwag Rzeczypospolitej Polskiej do raportu MAK. Odmówiła umieszczenia tego dokumentu w języku rosyjskim, który jest oficjalnym językiem ICAO.

Ze względu na formę i sposób konstrukcji można powiedzieć, że dokument „Uwagi RP” składa się z trzech części. Każda z tych części jest ogromnie ważna i kluczowa i postaram się je państwu przybliżyć. Pierwsza część “Uwag RP” to udokumentowany brak współpracy oraz brak dobrej woli Rosjan. Wszystko to aż na 20 stronach tabel. 170 z 212 a więc ponad 80% polskich wniosków o informację lub dostęp do dowodów zostało przez Rosjan odrzucone lub zignorowane. Na tych pierwszych dwudziestu stronach „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej” najczęściej pojawia się słowo” nie otrzymano, nie przekazano, nie udzielono, brak odpowiedzi, nie wyjaśniono, nie uniemożliwiono. Z powodów czasowych ograniczających moją prezentację bardzo trudno byłoby przytoczyć wszystkie ważne wnioski, które zostały zignorowane przez Rosjan i z tego powodu zapraszam do zapoznawania się osobiście z całością dokumentu ze szczególnym uwzględnieniem pierwszych dwudziestu kilku stron jednak chciałbym Państwu już dziś dać próbkę, w jaki sposób naprawdę wyglądała tzw. „współpraca” z Rosją. Jeśli chodzi o drugą część dokumentu “Uwagi RP” to należy powiedzieć, że polscy eksperci stwierdzili, że projekt raportu końcowego MAK nie został napisany poprawnie metodologicznie i merytorycznie. W celu wyjaśnienia tego punktu posłużę się dwoma cytatami z „Uwag RP”.

Jak widać oceny i analizy zostały niepoprawnie umieszczone przez Rosjan w *Rozdziale I, Informacje Faktyczne*. Jednak, co najbardziej chyba szokuje sam *Rozdział 2 Analiza* składa się prawie wyłącznie z hipotez niepodpartych dowodami, choć w tym rozdziale powinno być zawarte tylko to, co jest udowodnione i weryfikowalne. Pozwolę sobie zacytować kolejny fragment dokumentu „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej”. Oczywiście z powodów czasowych poruszyłem tylko małą część ważnych informacji zawartych w treści „Uwag RP”. Trzecia część dokumentu jest przedstawieniem końcowych wniosków Rzeczypospolitej Polskiej. Przy omawianiu tej części chciałbym zacząć od samego końca a mianowicie od ostatnich zdań dokumentu „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej”. Ta konkluzja strony polskiej wynika z szeregu ustaleń i stwierdzeń, które strona polska przedstawiła na ostatnich stronach dokumentu. W związku z wagą i znaczeniem tych stwierdzeń chciałbym ich część Państwu zacytować.

Jak wspomniałem wcześniej „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej” powstały na przełomie listopada i grudnia 2010 roku i na początku grudnia zostały przekazane stronie rosyjskiej. Nie zostały one uwzględnione i zostały upublicznione tylko w wersji polskiej w styczniu 2011 roku w chwili opublikowania przez Rosjan swojego raportu końcowego. Myślę, że dokument „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej” dla wielu osób dawał nadzieję, na to, że w obliczu tych uwag i ciągłej ignorancji strony rosyjskiej, rząd Donalda Tuska zwróci się o pomoc międzynarodową. Pomoc, która była oferowana gdyż w maju 2010 roku polski akredytowany przy komisji MAK, Edmund Klich wyjawiał w Sejmie RP: **„Gdyby były problemy to wiem, że EASA (Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego) jest gotowa do wsparcia.”**

Pomimo ogromnych problemów rząd Donalda Tuska po publikacji rosyjskiego raportu końcowego nie zwrócił się o pomoc międzynarodową, szczególnie do struktur Unii Europejskiej i NATO. Zamiast tego sam Donald Tusk zaraz po publikacji rosyjskiego raportu powiedział, że Polska zwróci się za to do ICAO (Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego) o arbitraż i pomoc. Mnie osobiście trudno jest ocenić czy słowa Donalda Tuska o zwróceniu się do ICAO były zwykłym kłamstwem na potrzebę chwili i próbą uspokojenia opinii publicznej czy były znów wyrazem ogromnej niekompetencji premiera Polski gdyż po prawie roku od tragedii smoleńskiej Donald Tusk powinien wiedzieć to, co wiedzieli wszyscy.

- Nie ma mowy o żadnym arbitrażu ze strony ICAO, bo Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego zajmuje się tylko lotnictwem cywilnym a polski rządowy Tu-154m był samolotem państwowym w służbie wojskowej, którego konwencja chicagowska nie obejmuje.

Na podstawie lektury „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej” można zgodzić się ze stwierdzeniem, że tylko wyegzekwowanie od Rosjan informacji i materiałów dowodowych pozwoliłoby polskim ekspertom dokończyć badanie tragedii smoleńskiej i opublikować raport. Niestety tak się nie stało. Na przełomie grudnia 2010 i stycznia 2011 doszło do nacisków politycznych ze strony Rosjan, które spowodowały, że bez dostępu do kluczowych dowodów raport polskiej komisji został opublikowany w formie będącej można powiedzieć rozwiniętą kopią rosyjskiego raportu. Najprawdopodobniej pod wpływem tych nacisków kilka tygodni później, minister rządu Donalda Tuska a zarazem przewodniczący Państwowej komisji badającej tragedię smoleńską (dla przypomnienia tej samej komisji, która stworzyła dokument „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej”) stwierdził, że dokument jego komisji będzie dla Polski „bardzo gorzki”.

Była to dosyć szokująca wypowiedź ministra rządu Tuska zważywszy na wymowę i treść dokumentu stworzonego ponad miesiąc wcześniej przez ekspertów komisji, której on przewodniczył. Jak wspomniałem wcześniej Rosjanie odmówili upublicznienia rosyjskojęzycznej wersji dokumentu. Rząd Donalda Tuska sukcesywnie odmawiał także wykonania tłumaczenia na język angielski tego tak ważnego dokumentu „Uwagi Rzeczypospolitej do projektu raportu końcowego komisji MAK”.

W związku z brakiem działań rządu Donalda Tuska zmierzających do przetłumaczenia dokumentu „Uwagi RP”, stowarzyszenie Rodzin ofiar tragedii smoleńskiej Katyn2010 postanowiło wyręczyć rząd w upowszechnianiu na świecie stanowiska polskich ekspertów. Przy zaangażowaniu zwykłych obywateli zostało dokonane oficjalne tłumaczenie dokumentu przez renomowaną międzynarodową firmę TransPerfect z siedzibą w Nowym Jorku. Co ciekawe w dniu konferencji prasowej Stowarzyszenia Rodzin dotyczącej upublicznienia anglojęzycznej wersji dokumentu niespodziewanie dla wielu minister rządu Tuska Radosław Sikorski ogłosił, że będący w przygotowaniu raport końcowy komisji ministra J. Millera zostanie przetłumaczony na...wszystkie języki świata.

Opublikowany pod koniec lipca 2011 roku Raport końcowy polskiej komisji Jerzego Millera rozczarował. W pewien sposób stał się on uzupełnieniem i powieleniem rosyjskiego raportu.

Stało się tak najprawdopodobniej z dwóch powodów. Po pierwsze z powodu wspomnianych wcześniej nacisków politycznych ze strony rosyjskich oficjeli, którzy słowami wymuszali na Polsce zgodność obu raportów a zarazem porzucenie próby ingerowania w rosyjskie błędy, winy lub prawdziwe przyczyny tragedii smoleńskiej. Po drugie (jak się okazało w sierpniu 2011 roku) z powodu tego, że w chwili publikacji raportu polskiej komisji J. Millera. Dokument „Uwagi Rzeczypospolitej Polskiej do raportu rosyjskiej komisji MAK” był wciąż aktualne. Lista braków i ignorancji Rosjan pozostała bez zmian.

Podsumowując: „Raport komisji Millera pominął istotne elementy śledztwa, które komisja z powodu braku przekazanych dokumentów i informacji lub braku dostępu do dowodów nie była w stanie badać i weryfikować”

W świetle „Uwag Rzeczypospolitej Polskiej” raport MAK jest niewiarygodny a raport polskiej komisji Millera zaprzecza swoim ustaleniom końcowym, mówiącym, że nie można wyciągnąć konkluzji bez dostępu i uwzględnienia pełnego materiału dowodowego.

W obliczu tego wszystkiego wydaje się wskazane podjęcie działań w celu utworzenia niezależnej międzynarodowej komisji ds. wyjaśnienia tragedii smoleńskiej, która wyegzekwuje od Rosjan materiały dowodowe dotyczące tragedii smoleńskiej i która wierzymy w dużym stopniu wyjaśni przyczyny tragedii.

Dziękuję za wysłuchanie.